

Forslag til forskrift om verneplikt og heimevernstjeneste (vernepliktsforskriften)

Kapittel 1 Formål og virkeområde	5
§ 1 <i>Hva forskriften gjelder.....</i>	5
Kapittel 2 Verneplikten	5
§ 2 <i>Verneplikten for personer som ikke er norske statsborgere</i>	5
§ 3 <i>Opphør av verneplikten</i>	5
§ 4 <i>Forvaltningen av og kontroll med verneplikten</i>	5
Kapittel 3 Forsvaret verneplikts- og tjenesteregister.....	6
§ 5 <i>Innhenting av personopplysninger</i>	6
§ 6 <i>Behandlingsansvarlig for Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister og tilgang til opplysningene</i>	6
§ 7 <i>Registrering av opplysninger.....</i>	6
§ 8 <i>Informasjonsplikt.....</i>	7
§ 9 <i>Rett til innsyn i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister</i>	7
§ 10 <i>Behandling av opplysninger til bruk for forskning.....</i>	7
Kapittel 4 Opplysnings- og meldeplikt	7
§ 11 <i>Egenerklæring</i>	7
§ 12 <i>Plikten til å gi opplysninger til andre enn Forsvaret</i>	7
§ 13 <i>Meldeplikten</i>	7
Kapittel 5 Vurdering av hvem som er skikket til tjeneste	7
§ 14 <i>Hvem som kalles inn til sesjon.....</i>	7
§ 15 <i>Innkalling til sesjon og endret fremmøtetidspunkt</i>	7
§ 16 <i>Gjennomføring av sesjon.....</i>	8
§ 17 <i>Godtgjøring for å møte på sesjon</i>	8
§ 18 <i>Fastsettelse av hvem som er skikket til tjeneste</i>	8
§ 19 <i>Vedtak om helsetilstanden og vurdering av hvem som er medisinsk skikket.....</i>	8
§ 20 <i>Omgjøring av vedtak om helsetilstanden.....</i>	9
§ 21 <i>Klage på vedtak om helsetilstanden</i>	9
§ 22 <i>Krav om vaksineringsplikt og plikt til å la seg vaksinere</i>	9
Kapittel 6 Tjenesteplikten for vernepliktige og personer med kontrakt om tjeneste.....	9
§ 23 <i>Plikten til å gjøre tjeneste</i>	9
§ 24 <i>Tjenesteplikten for personer som ikke har verneplikt.....</i>	9
§ 25 <i>Plikt til å gjøre tjeneste som feltprest</i>	10

§ 26	<i>Fritak for førstegangstjenesten etter utført tjeneste i et annet lands forsvar</i>	<i>10</i>
§ 27	<i>Tilleggstjeneste ved fravær og forsømmelse.....</i>	<i>10</i>
§ 28	<i>Godskrivning av ordinær tjenestetid ved grunnleggende befalsutdanning og som militær lærling</i>	<i>10</i>
§ 29	<i>Godskrivning av ordinær tjenestetid ved tjeneste i internasjonale operasjoner før førstegangstjenesten er fullført.....</i>	<i>11</i>
§ 30	<i>Godskrivning av ordinær tjenestetid ved oppheving av vedtak om fritak av overbevisningsgrunner</i>	<i>11</i>
§ 31	<i>Godskrivning av ordinær tjenestetid ved tilbakeføring fra Sivilforsvaret og politiet til Forsvaret</i>	<i>11</i>
§ 32	<i>Klage på godskrivning av den ordinære tjenestetiden</i>	<i>11</i>
§ 33	<i>Utvidet tjenesteplikt for tidligere militært tilsatte</i>	<i>11</i>
§ 34	<i>Tjenesteplikt i krig eller når krig truer</i>	<i>11</i>
Kapittel 7	<i>Innkalling til tjeneste</i>	<i>11</i>
§ 35	<i>Innkalling til førstegangstjeneste.....</i>	<i>11</i>
§ 36	<i>Innkalling til repetisjonstjeneste.....</i>	<i>12</i>
§ 37	<i>Innkalling til ekstraordinær tjeneste.....</i>	<i>12</i>
§ 38	<i>Personer som ikke kalles inn til tjeneste.....</i>	<i>12</i>
Kapittel 8	<i>Tjeneste i Heimevernet</i>	<i>12</i>
§ 39	<i>Innkalling til tjeneste i Heimevernet.....</i>	<i>12</i>
§ 40	<i>Gjennomføring av årlig heimevernstjeneste.....</i>	<i>13</i>
§ 41	<i>Heimevernets bistand til sivile arrangementer.....</i>	<i>13</i>
§ 42	<i>Heimevernets bistand til politiet og andre offentlige myndigheter</i>	<i>13</i>
§ 43	<i>Heimevernets deltakelse i redningstjenesten.....</i>	<i>13</i>
§ 44	<i>Godskrivning av ordinær tjenestetid utført i Heimevernet.....</i>	<i>13</i>
§ 45	<i>Klage på godskrivning av ordinær tjenestetid i Heimevernet</i>	<i>13</i>
§ 46	<i>Pålegg om å ta igjen årlig heimevernstjeneste.....</i>	<i>14</i>
§ 47	<i>Utvidet verneplikt og tjenesteplikt i Heimevernet for personer mellom 44 og 55 år</i>	<i>14</i>
§ 48	<i>Kontrakt om frivillig tjeneste i Heimevernet</i>	<i>14</i>
§ 49	<i>Heimevernsungdom</i>	<i>14</i>
§ 50	<i>Heimevernsnemdenes rett til å kreve utvidet politiattest.....</i>	<i>14</i>
Kapittel 9	<i>Tjeneste for vernepliktige akademikere.....</i>	<i>14</i>
§ 51	<i>Innkalling til tjeneste som vernepliktig akademiker</i>	<i>14</i>
§ 52	<i>Tjenestevilkår for vernepliktige akademikere.....</i>	<i>15</i>
§ 53	<i>Tilleggstjeneste for vernepliktige akademikere</i>	<i>15</i>
§ 54	<i>Godskrivning av frivillig tjeneste i internasjonale operasjoner</i>	<i>15</i>

Kapittel 10 Engangserstatning ved dødsfall og medisinsk invaliditet	15
§ 55 Formål og virkeområde for erstatningsordningen	15
§ 56 Fastsettelse av varig medisinsk invaliditet	15
§ 57 Skade påført under tjeneste og tidspunktet for når en sykdom har oppstått	15
§ 58 Erstatningsutmåling og beregningsgrunnlag	16
§ 59 Erstatning ved dødsfall	16
§ 60 Erstatning ved dødsfall etter sykdom	16
§ 61 Vedtaksorganer og klage på krav om engangserstatning	17
§ 62 Forskudd	17
§ 63 Utgifter til juridisk bistand	17
§ 64 Foreldelse av kravet	17
§ 65 Forholdet til lovbestemte trygdeytelser og andre erstatningsordninger	17
Kapittel 11 Utsettelse av tjenesten og søknad om annen tjeneste	17
§ 66 Generelt om utsettelse av tjenesten	17
§ 67 Utsettelse av tjenesten på grunn av graviditet	18
§ 68 Utsettelse av tjenesten på grunn av utdanning	18
§ 69 Utsettelse av tjenesten på grunn av omsorgsansvar	18
§ 70 Utsettelse av tjenesten på grunn av husdyrhold	18
§ 71 Utsettelse av tjenesten på grunn av samfunnsinteresser	19
§ 72 Utsatt eller avbrutt tjeneste på grunn av straffeforfølgning	19
§ 73 Søknad om annen tjeneste av velferdsgrunner	19
§ 74 Klage over avslag på søknad om utsettelse av tjenesten og søknad om annen tjeneste	19
Kapittel 12 Fritak for fremmøte i Forsvaret på grunn av sivil stilling eller fagkyndighet	19
§ 75 Hvem som kan fritas	19
§ 76 Departementenes ansvar for fritaksordningen	19
§ 77 De koordinerende forvaltningsorganenes ansvar for fritaksordningen	20
§ 78 De samfunnskritiske virksomhetenes ansvar for fritaksordningen	20
§ 79 Det utøvende forvaltningsorganets ansvar for fritaksordningen	20
§ 80 Forsvarets ansvar for fritaksordningen	20
§ 81 Fritakets varighet og omfang	20
§ 82 Unntak fra reglene om fritak	20
§ 83 Fritak for polititjenestepersonell	21
§ 84 Fritak for brannfolk som er tilsatt på deltid	21

§ 85	<i>Fritak for ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte tros- og livssynssamfunn</i>	21
§ 86	<i>Klage på avslag på søknad om fritak på grunn sivil stilling eller fagkyndighet</i>	21
§ 87	<i>Taushetsplikt</i>	21
Kapittel 13	Fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner	21
§ 88	<i>Søknad om fritak</i>	21
§ 89	<i>Krav om tilleggsopplysninger</i>	22
§ 90	<i>Klage over avslag på søknad om fritak og omgjøring av fritaksvedtak</i>	22
§ 91	<i>Fritak for tjeneste mens søknaden behandles</i>	22
§ 92	<i>Fritak for tjeneste når det er reist sak for domstolene</i>	22
§ 93	<i>Oppheving av fritaksvedtaket</i>	22
Kapittel 14	Fellesbestemmelser	22
§ 94	<i>Pliktmessig avhold</i>	22
§ 95	<i>Forsvarets rett til å kreve vandelsvurdering</i>	23
§ 96	<i>Støtte fra politiet og norske utenriksstasjoner</i>	23
§ 97	<i>Oppbevaring og vedlikehold av våpen og utstyr</i>	23
§ 98	<i>Behandling av klager</i>	23
Kapittel 15	Straff	23
§ 99	<i>Straff</i>	23
Kapittel 16	Ikraftsettelse og oppheving	23
§ 100	<i>Ikrafttredelse</i>	23
§ 101	<i>Oppheving av andre forskrifter</i>	24

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1 *Hva forskriften gjelder*

Forskriften

- a) regulerer rettigheter og plikter for vernepliktige
- b) fastsetter fritak fra verneplikten
- c) sikrer likebehandling av vernepliktige og tjenestepliktige
- d) sikrer totalforsvarets behov for vernepliktige.

Kapittel 2 Verneplikten

§ 2 *Verneplikten for personer som ikke er norske statsborgere*

Utenlandske statsborgere kan ikke pålegges verneplikt eller inngå kontrakt om tjenesteplikt i Forsvaret hvis dette medfører at de blir statsløse.

De som ikke er norske statsborgere, kan ikke gis offisers eller befals grad eller utdanning som fører til offisers eller befals grad. Dette gjelder ikke hvis det er inngått avtale om slik utdanning mellom Norge og det landet personen er statsborger av.

De som ikke er norske statsborgere kan gis utdanning som fører til offisers eller befals grad, hvis de har søkt om norsk statsborgerskap før utdanningen starter og det er overveiende sannsynlig at de får norsk statsborgerskap før utdanningen er ferdig. Forsvarsdepartementet avgjør om ensom ikke er norsk statsborger, skal gis utdanning som fører til offisers eller befals grad.

§ 3 *Opphør av verneplikten*

Verneplikten opphører når den vernepliktige

- a) bosetter seg fast i utlandet, unntatt i de nordiske landene.
- b) ikke er skikket til tjeneste i Forsvaret
- c) overføres til Sivilforsvaret eller politiet
- d) fradømmes verneretten, jf. militær straffelov § 35.

Den som har bodd sammenhengende i andre land enn de nordiske landene i tre år, regnes som fast bosatt i utlandet. Dette gjelder ikke den som oppholder seg i utlandet i over tre år på grunn av studier.

§ 4 *Forvaltningen av og kontroll med verneplikten*

Forsvaret har ansvar for overordnet forvaltning av verneplikten.

Forsvaret

- a) innhenter og behandler personopplysninger om norske statsborgere og personer som oppholder seg i Norge uten å være norske statsborgere
- b) vurderer hvem som er best egnet til tjeneste, og kalle dem inn til sesjon for å bestemme hvem som er skikket til tjeneste i Forsvaret
- c) kaller inn vernepliktige og personer med kontrakt om tjeneste som ikke er tilsatte i Forsvaret, til førstegangstjeneste, repetisjonstjeneste og heimevernstjeneste
- d) behandler søknader om fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner og om oppheving av vedtak om fritak
- e) fører kontroll med tjenesten til vernepliktige og de som har inngått kontrakt om tjeneste
- f) fører kontroll med hvordan verneplikten gjennomføres i totalforsvaret.

Kapittel 3 Forsvaret verneplikts- og tjenesteregister

§ 5 *Innhenting av personopplysninger*

Forsvaret kan etter forsvarsloven §§ 7, 8, 58 og 59 uten samtykke, innhente og registrere opplysninger som er nødvendig for å avgjøre hvem som anses skikket til tjeneste, kalle inn tjenestepliktige til tjeneste og holde verneplikts- og tjenesteregisteret oppdatert.

Det kan innhentes og registreres opplysninger i Forsvaret verneplikts- og tjenesteregister om

- a) navn og navnehistorikk
- b) fødselsnummer eller D-nummer og fødselsnummerhistorikk
- c) fødselsdato, fødested og eventuell dødsdato
- d) registerstatus i folkeregisteret
- e) bostedsadresse og postadresse med adressehistorikk
- f) sivilstand og sivilstandshistorikk
- g) statsborgerskap og statsborgerskapshistorikk
- h) oppholdstillatelse
- j) førerkort
- k) utdanning
- l) lisenser, sertifikater og sertifiseringer
- m) nåværende og tidligere tilsettingsforhold
- n) helseinformasjon av betydning for vurderingen av skikkethet til tjeneste
- o) trygdeytelser
- p) vandel
- q) utført tjeneste i Forsvaret, Sivilforsvaret og politireserven.

Forsvaret kan med samtykke fra den som kan kalles inn til tjeneste, innhente opplysninger nevnt i første ledd bokstav a til h om dennes foreldre, barn, ektefelle eller registrert partner og samboer.

§ 6 *Behandlingsansvarlig for Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister og tilgang til opplysningene*

Forsvaret ved Forsvarets personell- og vernepliktsenter er behandlingsansvarlig for Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister og bestemmer hvem som kan autoriseres til å behandle opplysningene.

§ 7 *Registrering av opplysninger*

Opplysninger om personer som kommer til Norge, og som ikke tidligere er registrert i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister, kan innhentes straks personene er registrert i folkeregisteret.

Personer som mottar trygd, og som har en diagnose som gjør at de ikke er medisinsk skikket til tjeneste i Forsvaret, kan registreres som ikke vernepliktige, uavhengig av stønadstype eller uføregrad.

All tjeneste i Forsvaret, skal dokumenteres i registeret.

§ 8 *Informasjonsplikt*

Forsvaret skal informere alle som blir registrert med personopplysninger i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister, om hvilke opplysninger som er registrert på dem, og hvorfor. Informasjonen skal gis når Forsvaret ber om opplysninger som har betydning for verneplikten.

§ 9 *Rett til innsyn i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister*

Den som er registrert i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister, har rett til innsyn i de opplysningene som er registrert om dem i registeret. Innsynsretten er personlig, selv om den registrerte ikke har fylt 18 år.

§ 10 *Behandling av opplysninger til bruk for forskning*

Forsvaret kan gi forskere innsyn i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister etter forvaltningsloven § 13 d og forvaltningsforskriften § 8.

Kapittel 4 Opplysnings- og meldeplikt

§ 11 *Egenerklæring*

Forsvaret kan etter forsvarsloven § 7, kreve at de som har fylt 17 år, skal svare på en egenerklæring. Opplysningene skal brukes til å avgjøre hvem Forsvaret kaller inn til sesjon.

§ 12 *Plikten til å gi opplysninger til andre enn Forsvaret*

Politiet, Sivilforsvaret og norske utenriksstasjoner kan be de som kan kalles inn til tjeneste i Forsvaret om opplysninger som har betydning for verneplikten.

§ 13 *Meldeplikten*

Tjenestepliktige som flytter fast eller midlertidig, eller endrer postadresse, e-postadresse eller mobiltelefonnummer, skal melde dette til Forsvaret innen åtte dager fra endringen skjer, hvis Forsvaret krever det. Forsvaret kan kreve at den tjenestepliktige oppgir hvor lenge endringen skal vare.

Kapittel 5 Vurdering av hvem som er skikket til tjeneste

§ 14 *Hvem som kalles inn til sesjon*

Forsvarets behov og kravene som Forsvaret stiller, avgjør hvor mange og hvem som blir kalt inn til sesjon. De som antas å være best egnet til tjeneste, kalles inn til sesjon.

Forsvaret kaller ikke inn personer som er registrert med saker under behandling i politiets registre til sesjon.

Norske statsborgere som er fast eller midlertidig bosatt i utlandet kalles bare inn til sesjon hvis de i løpet av det nærmeste året skal bosette seg fast i Norge, og de har søkt om å bli innkalt til førstegangstjeneste.

Personer som ikke kalles inn til sesjon, skal informeres om det.

§ 15 *Innkalling til sesjon og endret fremmøtetidspunkt*

Innkallingen til sesjon skal være skriftlig.

Når Forsvaret kaller inn til sesjon, skal Forsvaret så langt som mulig ta hensyn til den som skal kalles inn. Skoleelever skal ikke kalles inn til sesjon på tidspunkter som gjør det vanskelig for elevene å møte, som for eksempel i forbindelse med tentamen, eksamen og skoleferier.

Sesjonen skal legges til steder som gir kortest mulig reisetid for den som skal møte. Reisetiden med offentlig transport skal være, mellom den innkaltes bopel og sesjonsstedet, så kort som mulig. Sesjonen bør tilrettelegges slik at det ikke er behov for overnatting.

For den som søker om utsatt fremmøtetidspunkt etter forsvarsloven § 9 første ledd andre punktum, kan vektige velferdsgrunner kan være sykdom, tellende utdanningsprøver eller planlagt opphold i utlandet. Fremmøte til sesjon kan utsettes i inntil 1 år om gangen, men ikke lenger enn til utgangen av det året personen fyller 28 år.

De som er innkalt til sesjon og som ikke møter, skal etterlyses.

§ 16 *Gjennomføring av sesjon*

En lege og en sesjonsoffiser eller et sesjonsbefal bestemmer på sesjon hvem som er skikket til tjeneste. Hvis det ikke er lege tilstede, kan legeerklæring og andre opplysninger legges til grunn for å bestemme om en person er skikket til tjeneste.

De som har gjennomført undersøkelser og tester på sesjon, skal få informasjon om resultatene på sesjonen. Hvis det er mulig, skal det avgjøres på sesjonen om de skal kalles inn til førstegangstjeneste, og når og hvor de skal møte.

Tjenestepliktige med delt omsorgsansvar skal så langt det lar seg gjøre, avtjene førstegangstjenesten på det tjenestestedet som gir den korteste reisetiden til hjemmet.

§ 17 *Godtgjøring for å møte på sesjon*

Personer som er bosatt i Norge og møter på sesjon, får godtgjøring etter avtale for reiser innenlands for statens regning, med de tilpasningene som er gitt i Fredsregulativet del I. Kostgodtgjøring og nattillegg utbetales til de som må være borte fra sitt bosted i over tolv timer.

Norske statsborgere som er bosatt i utlandet og kalles inn til sesjon, skal kalles inn på et tidspunkt da de oppholder seg i Norge. Hvis dette ikke er mulig, får de reise- og kostgodtgjøring etter regulativ for reiser i utlandet for statens regning, med de tilpasningene som er gitt i Fredsregulativet del I.

Forsvaret dekker ikke tapt arbeidsfortjeneste eller andre økonomiske tap som følge av innkallingen til sesjon. Den som er innkalt til sesjon, har rett til permisjon fra arbeidsstedet for å møte på sesjon, jf. arbeidsmiljøloven § 12-12.

§ 18 *Fastsettelse av hvem som er skikket til tjeneste*

For å fastsette hvem som er skikket til tjeneste i Forsvaret etter forsvarsloven § 10, kan Forsvaret gjennomføre undersøkelser og prøver som vurderer om den innkalte til sesjon

- a) har tilstrekkelige kvalifikasjoner og ferdigheter
- b) har tilstrekkelige fysiske kapasitet
- c) har tilstrekkelig evne til læring
- d) er medisinsk skikket til tjeneste
- e) oppfyller krav til vandel og livsførsel.

§ 19 *Vedtak om helsetilstanden og vurdering av hvem som er medisinsk skikket*

Forsvaret fastsetter kravene til medisinsk skikkethet, og avgjør hvem som er medisinsk skikket til tjeneste i Forsvaret.

Avgjørelsen om medisinsk skikkethet avgjøres med grunnlag i vedtaket om helsetilstanden.

Vedtaket om helsetilstanden avgjøres av Forsvarets leger, på grunnlag av kliniske undersøkelser, og den faktiske helsetilstanden på undersøkelsestidspunktet. Medisinske opplysninger skal ikke være eldre enn tre måneder.

Et vedtak om helsetilstanden, som ikke avgjøres på sesjon og som vil medføre at en person ikke er medisinsk skikket til tjeneste i Forsvaret, skal fastsettes av minst to av Forsvarets leger.

Den som har en uførhetsgrad på 50 % eller mer, er ikke medisinsk skikket til tjeneste, og det kreves ikke dokumentasjon fra lege.

Det kan stilles andre krav til medisinsk skikkethet for frivillige i Heimevernet, enn for tjenestepliktige.

§ 20 *Omgjøring av vedtak om helsetilstanden*

Forsvaret kan omgjøre et vedtak om helsetilstand hvis vedtaket er gjort på feil grunnlag, eller hvis nye opplysninger tilsier at vedtaket bør omgjøres.

Den som har fått endret sin helse etter at vedtaket om helsetilstanden ble fattet, kan be om at vedtaket omgjøres. Endret helse skal dokumenteres med nye medisinske opplysninger eller med ny vurdering av Forsvarets leger.

§ 21 *Klage på vedtak om helsetilstanden*

Et vedtak om helsetilstanden for de som har vært på sesjon, kan påklages etter forsvarsloven § 11 til legenemnden i Forsvarets personell- og vernepliktsenter.

Et vedtak om helsetilstand for tjenestepliktige som er i tjeneste og tjenestepliktige i Heimevernet, kan påklages etter forsvarsloven § 11 til legenemnden i den forsvarsgrenen hvor den tjenestepliktige gjør tjeneste. Frist for å klage etter første punktum er tre uker.

En legenemnd skal bestå av to eller flere Forsvarets leger, som avgjør klager på vedtak om helsetilstand.

§ 22 *Krav om vaksinerings og plikt til å la seg vaksinere*

Tjenestepliktige skal ha gjennomført vaksinasjon etter forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram før de møter til tjeneste. Tjenestepliktige er ikke skikket til tjeneste før de har fullført alle vaksinene i det nasjonale vaksinasjonsprogrammet.

Tjenestepliktige som er i tjeneste, plikter å ta de vaksinene som Forsvaret bestemmer er nødvendige for tjenesten.

Forsvaret skal rapportere gjennomførte vaksinasjoner til Nasjonalt vaksinasjonsregister etter SYSVAK-registerforskriften.

Kapittel 6 Tjenesteplikten for vernepliktige og personer med kontrakt om tjeneste

§ 23 *Plikten til å gjøre tjeneste*

Tjenesteplikten for vernepliktige og de med kontrakt om tjenesteplikt i Forsvaret, gjelder tjeneste i Forsvarsdepartementet og underliggende etater. Forsvaret kan pålegge tjenestepliktige til å gjøre tjeneste i enhver stilling.

De tjenestepliktige som avslutter førstegangstjenesten, skal i to år etter de har avsluttet førstegangstjenesten være reserve for den avdelingen hvor de sist hadde tjeneste. Etter denne perioden kan de tjenestepliktige pålegges tjeneste i andre deler av Forsvaret eller overføres til Sivilforsvaret eller politiet.

§ 24 *Tjenesteplikten for personer som ikke har verneplikt*

De som ikke har verneplikt kan først kalles inn til tjeneste eller utdanning i Forsvaret, når de inngår kontrakt om tjenesteplikt. Kontrakten skal inneholde informasjon om hvilke plikter og rettigheter som gjelder for den tjenestepliktige.

De som oppholder seg i og har en fast tilknytning til Norge uten å være norske statsborgere, kan inngå kontrakt om tjenesteplikt i Forsvaret.

Utenlandske statsborgere som ikke er fast bosatt i Norge, kan etter avtale mellom det landet de er statsborgere av og staten Norge, gjøre tjeneste i Forsvaret. Etter at tjenesten eller utdanningen er avsluttet, har de tjenesteplikt i Forsvaret så lenge de er bosatt i Norge.

§ 25 *Plikt til å gjøre tjeneste som feltprest*

Ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte tros- og livssynssamfunn som har utført tjeneste i Forsvaret før de ble ordinert eller tilsatt som prest eller forstander, skal gjøre tjeneste som feltprester hvis Forsvaret krever det.

Tjenesteplikten som feltprest gjelder bare hvis vedkommende er skikket til feltpresttjeneste.

§ 26 *Fritak for førstegangstjenesten etter utført tjeneste i et annet lands forsvar*

Forsvaret avgjør om personer som har utført tjeneste i et annet lands forsvar, kan fritas for hele eller deler av førstegangstjenesten i Norge.

§ 27 *Tilleggstjeneste ved fravær og forsømmelse*

Tilleggstjeneste etter forsvarsloven § 26 første ledd kan ikke vare lenger enn det som er nødvendig for at den tjenestepliktige får tilstrekkelig opplæring. Tilleggstjeneste som følge av fravær med gyldig grunn eller forsømmelse skal regnes som en del av den ordinære tjenesten.

Tilleggstjeneste etter forsvarsloven § 26 andre ledd, kan ikke vare lenger enn fraværet varte. Fravær uten gyldig grunn, er fravær som kan straffes eller refses etter den militære straffelov § 34. Tilleggstjeneste som følge av fravær uten gyldig grunn skal ikke regnes som en del av den ordinære tjenesten. Tilleggstjenesten kan pålegges i tillegg til refselse eller straff.

Tilleggstjenesten skal gjennomføres i sammenheng med den pågående tjenesten hvis det er mulig, og ellers så snart som mulig. Forsvaret bestemmer lengden på tilleggstjenesten og når den skal gjennomføres.

En avgjørelse om tilleggstjeneste, kan påklages til Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

§ 28 *Godskriving av ordinær tjenestetid ved grunnleggende befalsutdanning og som militær lærling*

Fullført grunnleggende befalsutdanning, opplæring som fører til befals grad, og det første året som militær lærling, godskrives som gjennomført tolv måneders førstegangstjeneste. Den som har gjennomført deler av førstegangstjenesten når de utdanningen eller læretiden starter, får godskrevet inntil tolv måneder som førstegangstjeneste. Resten av utdannings- eller læretiden er frivillig tjeneste. Frivillig tjeneste godskrives ikke som ordinær tjeneste. Er tolv måneders førstegangstjeneste fullført før befalsutdanningen eller læretiden begynner, regnes hele utdanningen eller læretiden som frivillig tjeneste.

Gjennomfører den tjenestepliktige opptak til grunnleggende befalsutdanning mens førstegangstjenesten utføres, får godskrivesopptaksperioden som gjennomført tjeneste.

Kandidater til grunnleggende befalsutdanning som ikke tas opp som elever, får godskrevet aspiranttiden som del av førstegangstjenesten hvis de utfører førstegangstjeneste direkte etter avsluttet aspirantperiode.

Elever som slutter i elevperioden, ikke går opp til eller ikke består eksamen, får godskrevet aspiranttiden og elevtiden som utført førstegangstjeneste slik:

- a) Ved inntil ett års grunnleggende befalsutdanning godskrives aspirant- og elevtiden fullt ut, begrenset til førstegangstjenestens varighet.

- b) Ved befals- og yrkesutdanning som varer i to år, godskrives aspiranttiden og halve elevtiden, begrenset til førstegangstjenestens varighet.
- c) Ved befals- og yrkesutdanning som varer i tre år, godskrives aspiranttiden og en tredel av elevtiden, begrenset til førstegangstjenestens varighet.

Forsvaret kan dispensere helt eller delvis fra kravet om å avtjene resten av førstegangstjenesten etter bokstav a, b og c.

§ 29 Godskrivning av ordinær tjenestetid ved tjeneste i internasjonale operasjoner før førstegangstjenesten er fullført

Tjenestepliktige som avtjener førstegangstjeneste, og som inngår kontrakt med Forsvaret om tjeneste i internasjonale operasjoner før førstegangstjenesten er fullført, får godskrevet tjenesten i internasjonale operasjoner som førstegangstjeneste begrenset til førstegangstjenestens varighet.

§ 30 Godskrivning av ordinær tjenestetid ved oppheving av vedtak om fritak av overbevisningsgrunner

Oppheves et vedtak om fritak av overbevisningsgrunner, skal utført siviltjeneste trekkes fra den ordinære tjenestetiden. Den vernepliktige skal likevel utføre minst seks måneder tjeneste i Forsvaret, hvis ikke plikten til å gjøre førstegangstjeneste er falt bort etter forsvarsloven § 22 første ledd.

§ 31 Godskrivning av ordinær tjenestetid ved tilbakeføring fra Sivilforsvaret og politiet til Forsvaret

Personer i vernepliktig alder som ikke lenger har tjenesteplikt i Sivilforsvaret eller politiet, kan tilbakeføres til Forsvaret. Utført tjeneste i Sivilforsvaret eller politiet skal godskrives som ordinær tjeneste.

§ 32 Klage på godskriving av den ordinære tjenestetiden

Et vedtak om godskriving av gjennomført tjeneste i Forsvaret, kan påklages til Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

§ 33 Utvidet tjenesteplikt for tidligere militært tilsatte

Tidligere militært tilsatte, jf. forsvarsloven § 48, kan bare pålegges en utvidet tjenesteplikt hvis ikke tjenestepliktige som er yngre enn 55 år, kan løse Forsvarets oppgaver.

Forsvaret kan pålegge tidligere militært tilsatte etter første ledd å gjennomføre kortere kurs og treninger og gjøre tjeneste i Forsvaret i krig eller når krig truer.

§ 34 Tjenesteplikt i krig eller når krig truer

I krig eller når krig truer, kan Forsvaret pålegge tjenestepliktige å ha med seg utlevert uniform, våpen med ammunisjon og utstyr til enhver tid. De kan også bli pålagt å være tilgjengelige for Forsvaret til enhver tid.

Kapittel 7 Innkalling til tjeneste

§ 35 Innkalling til førstegangstjeneste

Forsvaret bestemmer hvor mange som skal gjennomføre førstegangstjeneste ut fra Stortingets årlige beslutninger om tjenestetid, tjenestemønster, budsjетtrammer og totalforsvarets behov.

En innkalling til førstegangstjeneste etter forsvarsloven § 19 skal sendes skriftlig minst tre måneder før fremmøtedatoen. Har den vernepliktige fått varsel om planlagt innkalling, skal innkallingen sendes skriftlig senest to måneder før fremmøtedatoen. Innkallingen kan

sendes med kortere frist hvis den vernepliktige samtykker til det. De vernepliktige skal svare på mottatt varsel og innkalling til tjeneste.

Kvinner født før 1. januar 1997 som har inngått kontrakt om tjeneste, kalles inn til tjeneste på samme måte som vernepliktige.

Personer som er bosatt i utlandet, kan kalles inn til førstegangstjeneste i Norge hvis personen har søkt om det. Forsvaret skal ved innkalling informere om hvilke satser for reisegodtgjøring som gjelder.

§ 36 *Innkalling til repetisjonstjeneste*

Innkalling til repetisjonstjeneste skal sendes skriftlig minst fire måneder før fremmøtedato. Med repetisjonstjeneste menes øving og bruk av tjenesteppliktige som ikke er i daglig tjeneste, herunder hjelpetjeneste.

Har den tjenesteppliktige fått varsel om planlagt innkalling, skal innkallingen sendes skriftlig senest to måneder før fremmøtedato. Innkallingen kan sendes med kortere frist hvis den tjenesteppliktige samtykker til det. De tjenesteppliktige skal svare på mottatt varsel og innkalling til tjeneste.

Offiserer og befal som kan dokumentere at de er midlertidig bosatt i utlandet eller seiler i utenriksfart, kan bare kalles inn til repetisjonstjeneste hvis de har kompetanse som Forsvaret ikke kan unnvære, og det ikke er mulig å finne andre med tilsvarende kvalifikasjoner.

§ 37 *Innkalling til ekstraordinær tjeneste*

Den tjenesteppliktige skal møte i samsvar med innkallingsordren til den ekstraordinære tjenesten, uansett hvor kort tid før fremmøtetidspunktet de blir varslet og innkalt. De tjenesteppliktige skal svare på mottatt varsel og innkalling til tjeneste.

§ 38 *Personer som ikke kalles inn til tjeneste*

Forsvaret kaller ikke inn til tjeneste den som

- a) er gravid
- b) ikke anses skikket til å oppbevare våpen og annet militært utstyr hjemme, eller som ikke bør ha tilgang til våpen
- c) er straffedømt for bruk, besittelse eller salg av narkotika eller dopingmidler
- d) er straffedømt for vold, sedelighet eller vinningsforbrytelser

Forsvaret kan i særlige tilfeller kalle inn personer etter første ledd bokstav c.

Forsvaret kaller ikke inn til ordinær tjeneste de som dokumenter at de på den planlagte fremmøtedagen

- a) er midlertidig bosatt i utlandet
- b) seiler i utenriksfart, eller
- c) har inngått beredskapskontrakt om tjeneste i internasjonale operasjoner.

Kapittel 8 Tjeneste i Heimevernet

§ 39 *Innkalling til tjeneste i Heimevernet*

Innkalling til tjeneste i Heimevernet skal sendes skriftlig minst fire måneder før fremmøtedatoen. Har den tjenesteppliktige fått varsel om planlagt innkalling, skal innkallingen sendes skriftlig senest to måneder før fremmøtedatoen. Innkallingen kan sendes med kortere frist hvis den tjenesteppliktige samtykker til det. De tjenesteppliktige skal svare på mottatt varsel og innkalling til tjeneste.

Innkalling til årlig heimevernstjeneste skal sendes skriftlig minst 30 dager før tjenesten starter. Innkallingen kan sendes senere og være muntlig, hvis formålet med tjenesten eller andre tjenstlige hensyn gjør det nødvendig.

§ 40 *Gjennomføring av årlig heimevernstjeneste*

Årlig heimevernstjeneste skal avtjenes sammenhengende, hvis ikke Forsvarets behov gjør det nødvendig å dele opp tjenesten. Som sammenhengende tjeneste regnes tjeneste som varer lenger enn åtte timer.

Den årlige heimevernstjenesten kan ikke vare lenger enn den maksimale tjenestetiden som Stortinget årlig bestemmer.

Hvis den tjenestepiktige flytter midlertidig eller er borte fra heimevernsdistriktet lenger enn to måneder, kan den tjenestepiktige pålegges å gjennomføre den årlige heimevernstjenesten ved et annet heimevernsdistrikt.

§ 41 *Heimevernets bistand til sivile arrangementer*

Heimevernets bistand til sivile arrangementer skal ikke gå på bekostning av nødvendig militær utdanning og trening av de tjenestepiktige i Heimevernet.

Spørsmål om bistand til sivile arrangementer rettes til heimevernsdistriktet der arrangementet skal være. Forsvaret bestemmer om Heimevernet skal gi bistand til sivile arrangementer.

Merutgifter som Heimevernet får som følge av bistanden, skal dekkes av arrangøren.

§ 42 *Heimevernets bistand til politiet og andre offentlige myndigheter*

Heimevernets bistand til politiet skal følge instruks for Forsvarets bistand til politiet.

Heimevernets bistand til andre offentlige myndigheter, for å ivareta samfunnssikkerheten, skal følge instruks for Forsvarets bistand til disse myndighetene.

§ 43 *Heimevernets deltakelse i redningstjenesten*

Heimevernets deltakelse i redningstjenesten skal følge organisasjonsplanen for redningstjenesten.

§ 44 *Godskrivning av ordinær tjenestetid utført i Heimevernet*

Utført årlig heimevernstjeneste beregnes i hele dager uten hensyn til hvor lenge tjenesten varer hver enkelt dag.

Varer den årlige heimevernstjenesten over flere dager, beregnes tiden fra fremmøtetidspunktet til samme tid neste dag, som én dags tjeneste. Påbegynt ny dag, beregnes som én dags tjeneste.

Befalsmøter i tilknytning til årlig trening godskrives med fire timer per møte. To møter godskrives som én dag tjeneste.

Tilleggstjeneste for opplæring som offiserer, befal og spesialister i Heimevernet etter forsvarsloven § 26 tredje ledd, godskrives som ordinær tjeneste.

Frivillig tjeneste og opplæring i Heimevernet godskrives ikke som ordinær tjeneste.

§ 45 *Klage på godskriving av ordinær tjenestetid i Heimevernet*

Et vedtak om godskrivingen av ordinær tjenestetid i Heimevernet, kan påklages til Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

§ 46 *Pålegg om å ta igjen årlig heimevernstjeneste*

En tjenestepliktig som grunn av forsømmelser i tjenesten eller fravær som beskrevet i § forsvarsloven 26, kan bli pålagt å ta igjen tjenesten. Det samme gjelder tjenestepliktige som har fått utsatt tjenesten.

Den tjenestepliktige skal ta igjen tjenesten så snart som mulig, og helst i løpet av det samme året eller det påfølgende året. Forsvaret kan oppheve pålegget, hvis forsømmelsen eller fraværet har vart store deler av et eller flere år, slik at det ikke vil være mulig å la den tjenestepliktige ta igjen tjenesten i det året fraværet eller forsømmelsen opphører.

Den tjenestepliktige kan ikke pålegges å ta igjen fravær fra den årlige heimevernstjenesten som skyldes tjeneste etter forsvarsloven § 17 tredje ledd og § 23 tredje ledd.

§ 47 *Utvidet verneplikt og tjenesteplikt i Heimevernet for personer mellom 44 og 55 år*

Personer som er pålagt utvidet verneplikt etter forsvarsloven § 14, kan bli pålagt tjenesteplikt i Heimevernet innenfor den ordinære tjenesten. Selv om de har gjennomført den ordinære tjenesten, kan de bli pålagt å gjennomføre kurs og opplæring for oppfylle kravene til stillingen de kan bli pålagt å gjøre tjeneste i.

§ 48 *Kontrakt om frivillig tjeneste i Heimevernet*

Personer som frivillig ønsker å inngå kontrakt om tjeneste i Heimevernet, må søke om dette på fastsatt søknadsskjema. Frivillige i Heimevernet har ikke tjenesteplikt. Søknadsskjemaet skal inneholde informasjon om rettigheter og plikter i Heimevernet.

Personer som er pålagt tjenesteplikt i Sivilforsvaret eller politiet, kan ikke inngå kontrakt om frivillig tjeneste i Heimevernet.

§ 49 *Heimevernsungdom*

Personer mellom 16 og 21 år, kan søke om å bli heimevernsungdom. Heimvernsungdom har ikke tjenesteplikt. Søknad sendes på fastsatt søknadsskjema. Søknadsskjemaet skal inneholde informasjon om de rettighetene og pliktene som heimevernsungdom har.

De som ønsker å bli med i heimevernsungdommen må oppfylle de kravene til skikkethet for tjeneste i heimevernsungdommen.

Personer som er under 18 år må ha skriftlig samtykke fra den med foreldreansvar for søkeren eller fra søkerens verge for å kunne bli med heimevernsungdommen.

§ 50 *Heimevernsnemdenes rett til å kreve utvidet politiattest*

Heimevernsnemdene kan kreve at alle frivillige og de som søker om å bli heimvernsungdom skal legge frem en uttømmende og utvidet politiattest.

Kapittel 9 Tjeneste for vernepliktige akademikere

§ 51 *Innkalling til tjeneste som vernepliktig akademiker*

Tjenestepliktige med sivil akademisk utdanning av betydning for Forsvaret, kan kalles inn til opplæring og tjeneste som vernepliktige akademikere etter at den sivile utdanningen er fullført. En tjenestepliktig skal innkalles snarest mulig etter at den sivile utdanningen er fullført. Før den sivile utdanningen er fullført, kan tjenestepliktige kalles inn for å få informasjon om tjenesten som offiser eller befal som befal og for å gjennomgå fysiske og medisinske tester.

Den tjenestepliktige skal dekke funksjoner i samsvar med sin sivile utdanning.

Opplæringen og tjenesten skal som hovedregel vare tolv måneder, men tjenestetiden kan endres hvis Forsvaret har behov for det og den tjenestepålagt samtykker. Den ordinære tjenestetiden kan deles opp hvis Forsvarets behov tilsier det.

Leger, tannleger, veterinærer, farmasøyter, psykologer, prester og jurister kan bli kalt inn til tjeneste som varer i inntil 90 dager.

§ 52 *Tjenestevilkår for vernepliktige akademikere*

Ved tjeneste som ikke er repetisjons- eller heimevernstjeneste, har vernepliktige akademikere samme tjenestevilkår som militært tilsatte. De kan ikke beordres til tjeneste i internasjonale operasjoner.

Vernepliktige akademikere skal inngå arbeidsavtale for den pålagte tjenestetiden før opplæringen og tjenesten starter.

Departementet fastsetter lønnen til vernepliktige akademikere.

§ 53 *Tilleggstjeneste for vernepliktige akademikere*

Tjenestepålagte som har fått opplæring som vernepliktige akademikere, kan bli pålagt et tillegg til den ordinære tjenestetiden etter forsvarsloven § 27 andre ledd på inntil 90 dager, for å gjennomføre kurs og opplæring som er nødvendig for tjenesten.

§ 54 *Godskriving av frivillig tjeneste i internasjonale operasjoner*

Vernepliktige akademikere som utfører tjeneste, i perioden de er innkalt til ordinær tjeneste eller i umiddelbar forlengelse av den, kan få godskrevet inntil seks måneder av tjenesten i internasjonale operasjoner som ordinær tjeneste.

Kapittel 10 Engangserstatning ved dødsfall og medisinsk invaliditet

§ 55 *Formål og virkeområde for erstatningsordningen*

Erstatning ved medisinsk invaliditet og dødsfall etter forsvarsloven § 33 skal bidra til rask økonomisk hjelp til den skadede eller syke og ivareta de etterlatte.

Det gis erstatning også for skader og sykdommer som er konstatert før forskriften trådte i kraft og kravet ikke er fremmet før forskriften trådte i kraft.

§ 56 *Fastsettelse av varig medisinsk invaliditet*

Arbeids- og velferdsetatens (NAV) vedtak om varig medisinsk invaliditetsgrad legges til grunn ved fastsettelse av medisinsk invaliditetsgrad etter forsvarsloven § 33. Har NAV kommet til at den varige medisinske invaliditeten er under 15 %, skal Forsvaret fastsette invaliditetsgraden etter invaliditetstabellen i forskrift 27. april 1997 nr. 377 om menerstatning ved yrkesskade del II.

Etter at NAV eller Forsvarets sanitet har fastsatt en invaliditetsgrad, skal ikke engangserstatningen endres på grunnlag av senere forverring av skaden eller sykdommen.

Endres NAVs vedtak om varig medisinsk invaliditetsgrad etter klage, justeres engangserstatningen i samsvar med det nye vedtaket.

§ 57 *Skade påført under tjeneste og tidspunktet for når en sykdom har oppstått*

En skade anses å være påført under tjenesten, når den har oppstått under

- a) aktivitet innenfor forlegning, leirområde og tilsvarende
- b) tjenestereiser
- c) velferdspolis klasse A
- d) selve reisen i forbindelse med frie permisjonsreiser og innkallings- og dimisjonsreiser

- e. frivillige kurs, opplæring og aktiviteter som arrangeres eller betales av Forsvaret.

Sykdom regnes som oppstått, fra første besøk hos lege som fører til at sykdommen blir konstatert.

§ 58 Erstatningsutmåling og beregningsgrunnlag

Erstatningen beregnes ut fra middelprosenten av medisinsk invaliditetsgrad som gjelder for den skadegruppen hvor NAV har plassert skaden. Ved invaliditet over 84 %, utbetales full erstatning.

Full erstatning etter forsvarsloven § 33 andre ledd er 15 ganger folketrygdens grunnbeløp og etter tredje ledd 7,5 ganger folketrygdens grunnbeløp. Folketrygdens grunnbeløp på oppgjørstidspunktet legges til grunn når erstatningen skal beregnes.

Forsinkelsesrenter av erstatningsbeløpet beregnes fra fire uker etter NAVs eller Forsvarets vedtak om varig medisinsk invaliditetsgrad.

§ 59 Erstatning ved dødsfall

Ved dødsfall gis det erstatning tilsvarende 7,5 ganger folketrygdens grunnbeløp til ektefelle eller samboer. Det samme gjelder for annen voksen person som på dødstidspunktet i hovedsak ble forsørget av avdøde. Som samboer regnes person som har levd sammen med avdøde i et ekteskapslignende forhold, når det fremgår av Folkeregisteret at de har hatt felles bolig de siste to årene før dødsfallet. Hvis samboerne har felles barn, kreves det ikke at de har hatt felles bolig de siste to årene før dødsfallet, men det må fremgå av Folkeregisteret at de hadde felles bolig på dødsfallstidspunktet.

Det gis erstatning til hvert barn som avdøde hadde forsørgeransvar for. Erstatningen utmåles ut fra barnets alder da forsørgeren døde, etter følgende tabell:

Barnets alder	Erstatning	Barnets alder	Erstatning
Under 1 år	6,5 G	9–10 år	3,5 G
1–2 år	6,0 G	11 år	3,0 G
3 år	5,5 G	12–13 år	2,5 G
4–5 år	5,0 G	14–15 år	2,0 G
6 år	4,5 G	16–17 år	1,5 G
7–8 år	4,0 G	18–19 år	1,0 G

Var avdøde eneforsørger, får barnet dobbelt så stor erstatning.

I tilfeller der det ikke er etterlatte som nevnt i første og andre ledd, skal foreldre eller tilsvarende nærstående gis erstatning tilsvarende fire ganger folketrygdens grunnbeløp. Hvis avdøde ikke har foreldre eller personer som har stått i foreldrenes sted, utbetales to ganger folketrygdens grunnbeløp til dødsboet.

Skjer dødsfallet under tjenesten, skal Forsvaret dekke rimelige utgifter til begravelse. Utgifter til gravmonument og bevertning i forbindelse med begravelsen dekkes ikke.

§ 60 Erstatning ved dødsfall etter sykdom

Hvis den skadede dør under sykdom, skal erstatningen beregnes etter § 59.

Hvis det er konstatert varig medisinsk invaliditet før dødsfallet, og erstatning etter § 58 andre eller tredje ledd vil gi et høyere erstatningsbeløp enn erstatning etter § 59, skal erstatningen beregnes etter § 58.

§ 61 *Vedtaksorganer og klage på krav om engangserstatning*

Krav om erstatning sendes til Statens pensjonskasse, som fatter vedtak om engangserstatning.

Vedtak om engangserstatning fra Statens pensjonskasse, kan innen tre uker påklages til Forsvarsdepartementet. Forvaltningsloven kapittel IV til VI gjelder ved behandling av klagen.

§ 62 *Forskudd*

Forsvaret fastsetter en midlertidig invaliditetsgrad på grunnlag av invaliditetstabellen i forskrift 27. april 1997 nr. 377 om menerstatning ved yrkesskade del II eller spesialisterklæring. På bakgrunn av den midlertidige invaliditetsgraden kan det utbetales et forskudd på inntil 50 % av det antatte erstatningsbeløpet. Hvis det innen 5 år etter utbetalt forskudd ikke er truffet vedtak om varig medisinsk invaliditetsgrad, kan Forsvaret fastsette en sannsynlig varig invaliditetsgrad som grunnlag for et endelig oppgjør.

§ 63 *Utgifter til juridisk bistand*

Staten dekker ikke utgifter til juridisk bistand i forbindelse med krav om engangserstatning. Ved klagebehandling kan utgifter til juridisk bistand dekkes etter forvaltningsloven § 36.

§ 64 *Foreldelse av kravet*

Krav om engangserstatning foreldes på dagen tre år etter at tjenesten ble avsluttet.

Krav om erstatning for skade og sykdommer som har oppstått før forskriften trer i kraft, foreldes tre år etter ikrafttreddelsen. Krav som allerede er foreldet etter forskrift 22. juni 2000 nr. 634 om utbetaling av engangserstatning ved dødsfall og invaliditet blant personell som avtjener verneplikt mv., kan ikke kreves dekket.

Foreldelsesfristen avbrytes når krav om erstatning fremmes for Statens pensjonskasse. Fristen avbrytes også når krav om menerstatning etter folketrygdloven fremmes for NAV. Hvis det er fremmet krav for NAV, men ikke for Statens pensjonskasse, fortsetter fristen å løpe fire uker etter at den skadelidte fikk melding om vedtaket fra NAV.

§ 65 *Forholdet til lovbestemte trygdeytelser og andre erstatningsordninger*

Engangserstatningen kommer i tillegg til lovbestemte trygdeytelser.

Engangserstatningen reduseres krone for krone hvis staten har utbetalt erstatning for den påførte skaden på annet grunnlag.

Engangserstatning som allerede er utbetalt, trekkes fra erstatning som utbetales av staten etter skadeserstatningsloven, yrkesskadeforsikringsloven eller erstatning på annet grunnlag.

Kapittel 11 Utsettelse av tjenesten og søknad om annen tjeneste

§ 66 *Generelt om utsettelse av tjenesten*

Tjenestepiktige kan søke Forsvaret om å få tjenesten utsatt.

Tjenesten kan utsettes når det foreligger vektige velferdsgrunner eller samfunnsinteresser slik det fremgår av §§ 67 til 71.

Tjenesten kan også utsettes på grunn av andre vektige velferdsgrunner. Slike grunner kan være

- a) familieforhold som gjør fravær fra hjemmet spesielt vanskelig
- b) særlige økonomiske belastninger som ikke dekkes av Forsvarets ordninger for økonomisk hjelp

- c) sesongbetont arbeid hvor det kan dokumenteres at tjenesten foregår i et tidsrom som utgjør en vesentlig del av den tjenestepliktiges årsinntekt.

Utsettelse gis for inntil ett år av gangen, eller for øvelsens varighet ved innkalling til repetisjons- eller heimevernstjeneste. Utsettelse kan gis for inntil tre år av gangen, når det foreligger tungtveiende grunner.

§ 67 *Utsettelse av tjenesten på grunn av graviditet*

Tjenestepliktige kvinner inne til førstegangstjeneste, som på grunn av graviditet ikke kan gjennomføre tjeneste i Forsvaret, skal få utsatt den resterende delen av tjenesten.

§ 68 *Utsettelse av tjenesten på grunn av utdanning*

Tjenesten kan utsettes hvis den tjenestepliktige har begynt på en utdanning og det kan dokumenteres at et fravær eller opphold vil få alvorlige konsekvenser for utdanningen.

Tjenestepliktige som har fått innvilget studieplass og som ikke har begynt på utdanningen, må søke studiestedet om reservasjon av studieplassen til etter at førstegangstjenesten er fullført. Førstegangstjeneste kan utsettes hvis studieplassen ikke kan reserveres.

Tjenesten utsettes ikke på grunn av kurs eller opplæring eller kurs i forbindelse med den tjenestepliktiges arbeidsforhold.

§ 69 *Utsettelse av tjenesten på grunn av omsorgsansvar*

Tjenesten kan utsettes hvis den tjenestepliktige har omsorgsansvar for barn under 16 år, eller daglig pleieansvar for langvarig syke, funksjonshemmede eller eldre pleietrengende.

Tjenestepliktige med eneomsorg for barn under 16 år skal gis utsettelse av førstegangstjenesten. Utsettelse gis så lenge den tjenestepliktige har eneomsorg, og inntil plikten til førstegangstjeneste er falt bort ved utløpet av det året den tjenestepliktige fyller 33 år.

Tjenestepliktige med omsorgsansvar skal gis utsettelse av repetisjons- eller heimevernstjeneste, hvis andre ikke kan ivareta omsorgen og Forsvaret ikke kan tilby permisjonsordninger under tjenesten som gjør at omsorgsansvaret kan ivaretas på tilnærmet samme måte.

Tjenestepliktige med delt omsorgsansvar kan gis utsettelse av repetisjons- eller heimevernstjeneste, når det foreligger tungtveiende grunner for at den andre omsorgspersonen, på grunn av egen arbeidssituasjon, utdanning eller sykdom, ikke kan ivareta omsorgsansvaret.

Hvis begge omsorgspersonene er tjenestepliktige, skal en av dem fritas fra tjeneste i krig eller når krig truer. De skal også fritas for repetisjons- og heimevernstjeneste. Dette gjelder også hvis en av omsorgspersonene er innvilget fritak fra fremmøte i Forsvaret på grunn av sivil stilling eller fagkyndighet, eller hvis begge omsorgspersonene har tjenesteplikt med bakgrunn i sitt ansettelsesforhold i Forsvaret.

For tjenestepliktige som tar ut omsorgspermisjon etter arbeidsmiljøloven kapittel 12 og folketrygdloven kapittel 14, skal tjenesten utsettes så lenge omsorgspermisjonen varer.

§ 70 *Utsettelse av tjenesten på grunn av husdyrhold*

Tjenesten kan utsettes hvis den tjenestepliktige er selvstendig næringsdrivende med husdyrhold, og det dokumenteres at avløser ikke kan skaffes eller at fraværet vil medføre uopprettelig skade for virksomheten. Med uopprettelig skade menes for eksempel at dyrene må slaktes eller selges.

Utsettelse av førstegangstjenesten, kan gis inntil plikten til å gjennomføre førstegangstjeneste er falt bort ved utløpet av det året de fyller 33 år.

§ 71 *Utsettelse av tjenesten på grunn av samfunnsinteresser*

Tjenesten skal utsettes hvis den tjenestepliktige er kandidat til stortings-, fylkes- eller kommunevalg. Utsettelse gis fra en måned før valget finner sted, til og med valgdagen.

Førstegangstjenesten skal utsettes hvis den tjenestepliktige er valgt til representant på Stortinget.

Tjenesten kan utsettes hvis den tjenestepliktiges fravær fører til at en virksomhet påføres vesentlige økonomiske tap, hele eller deler av virksomheten må nedlegges, eller livsviktige funksjoner stanser opp.

§ 72 *Utsatt eller avbrutt tjeneste på grunn av straffeforfølgning*

Forsvaret kan utsette eller avbryte tjenesten for tjenestepliktige som på grunn av straffeforfølgning, hvis den tjenestepliktige vil kunne være en sikkerhetsrisiko.

De som er registrert med saker under behandling i politiets registre, kan få utsatt tjenesten eller utdanningen til saken er avklart.

§ 73 *Søknad om annen tjeneste av velferdsgrunner*

Tjenestepliktige som er kalt inn til førstegangstjeneste, kan søke Forsvaret om å bli overført til annet tjenestested eller annen tjeneste hvis det foreligger vektige velferdsgrunner. Det samme gjelder tjenestepliktige som er pålagt tjeneste i Forsvarets og Heimevernet.

§ 74 *Klage over avslag på søknad om utsettelse av tjenesten og søknad om annen tjeneste*

Et avslag på søknad om utsettelse eller annen tjeneste etter dette kapittelet, kan påklages til Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

Kapittel 12 Fritak for fremmøte i Forsvaret på grunn av sivil stilling eller fagkyndighet

§ 75 *Hvem som kan fritas*

Samfunnskritiske virksomheter kan søke om at tjenestepliktige som dekker samfunnskritiske funksjoner i virksomheten, kan fritas for fremmøte i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging. Fritak kan gis for tjenestepliktige som har gjennomført førstegangstjeneste eller grunnleggende utdanning i Forsvaret, og som er innkalt til tjeneste.

Med samfunnskritiske funksjoner menes funksjoner som må opprettholdes eller opprettes for å dekke samfunnets grunnleggende behov, befolkningens trygghet og verne om liv og helse i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging. Samfunnskritiske funksjoner kan være basert på lov, forskrift, avtaler, nasjonale eller fylkesvise sivile beredskapsplaner, Forsvarets planer for beredskap, logistikk og operativ aktivitet. Samfunnskritiske funksjoner kan også være basert på det sivile samfunnets støtte til Forsvaret i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging.

Med samfunnskritisk virksomhet menes sivil offentlig myndighet, etat, instans, bedrift eller foretak som har ansvaret for en eller flere samfunnskritiske funksjoner. Bedrifter og foretak som yter støtte til, har leveranseavtaler med eller som blir rekvirert av Forsvaret, kan regnes som samfunnskritisk virksomhet med samfunnskritiske funksjoner.

§ 76 *Departementenes ansvar for fritaksordningen*

Forsvarsdepartementet forvalter ordningen om fritak for fremmøte i Forsvaret på grunn av sivil stilling eller fagkyndighet. Forsvarsdepartementet bestemmer hvilket forvaltningsorgan som utøver ordningen, og avgjør saker som det koordinerende og det utøvende forvaltningsorganet ikke blir enige om.

Hvert departement utpeker ett eller flere forvaltningsorgan som koordinerer fritaksordningen innenfor departementets sektor. Departementet skal informere det utøvende forvaltningsorganet om hvilke organ som har koordineringsansvar.

§ 77 *De koordinerende forvaltningsorganenes ansvar for fritaksordningen*

De koordinerende forvaltningsorganene skal

- a) melde til det utøvende forvaltningsorganet hvilke samfunnskritiske virksomheter som skal inngå i fritaksordningen, dokumentere at de ivaretar samfunnskritiske funksjoner, og melde fra når de ikke lenger er en samfunnskritisk virksomhet
- b) i samarbeid med det utøvende forvaltningsorganet behandle fritakssaker som en samfunnskritisk virksomhet og Forsvaret ikke oppnår enighet om.

§ 78 *De samfunnskritiske virksomhetenes ansvar for fritaksordningen*

De samfunnskritiske virksomhetene skal gi opplysninger til Forsvaret om hvilket bemanningsbehov de har for å ivareta sine samfunnskritiske funksjoner. Dette kan omfatte

- a) at den tjenestepliktige dekker en samfunnskritisk funksjon som ikke kan dekkes av en annen i virksomheten
- b) endringer som får betydning for om den tjenestepliktige skal fritas eller ikke.

§ 79 *Det utøvende forvaltningsorganets ansvar for fritaksordningen*

Det utøvende forvaltningsorganet forvalter fritaksordningen på vegne av Forsvarsdepartementet og skal holde oversikt over koordinerende forvaltningsorganer og samfunnskritiske virksomheter. Oversikten skal være tilgjengelig for Forsvaret, koordinerende forvaltningsorganer og samfunnskritiske virksomheter.

Det utøvende forvaltningsorganet skal i samarbeid med det koordinerende forvaltningsorganet behandle fritakssaker som samfunnskritiske virksomheter og Forsvaret ikke oppnår enighet om.

§ 80 *Forsvarets ansvar for fritaksordningen*

Forsvaret behandler søknader om fritak og forvalter det personellet som er fritatt etter gjeldende regelverk.

§ 81 *Fritakets varighet og omfang*

Et vedtak om fritak gjelder for tre år av gangen, men kan oppheves hvis vilkårene for fritak ikke lenger er oppfylt. Tjenestepliktige som fritas for fremmøte i Forsvaret etter dette kapittelet er også fritatt for ordinær og ekstraordinær tjeneste i fred så lenge fritaket gjelder.

Forsvarsdepartementet kan bestemme at et vedtak om fritak kan oppheves hvis hensynet til landets forsvar gjør det nødvendig.

§ 82 *Unntak fra reglene om fritak*

Reglene om fritak gjelder ikke for tjenestepliktige som

- a) er tilsatt i Forsvaret
- b) har kontrakt om tjenesteplikt i Forsvaret
- b) har en kompetanse Forsvaret ikke kan unnvære
- c) har fått militærmedisinsk utdanning av Forsvaret
- d) er fartøysbefal i Sjøheimevernet
- e) er områdesjef i Heimevernet.

§ 83 *Fritak for polititjenestepersonell*

Polititjenestepersonell skal innvilges fritak for tjeneste i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging.

Forsvaret kan likevel pålegge inntil 250 polititjenestepersonell, som er tilsatt i en av de tre laveste politigradene og som er utdannet til offiser eller befal i Forsvaret, tjeneste i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging hvis

- a) de militære stillingene krever politifaglig bakgrunn
- b) polititjenestepersonellet har militær kompetanse som er kritisk for Forsvaret.

§ 84 *Fritak for brannfolk som er tilsatt på deltid*

Tjenestepliktige som er tilsatt som brannfolk på deltid, skal innvilges fritak for tjeneste uavhengig av hvor stor stillingsandel de har.

Forsvaret kan likevel pålegge inntil to deltidstilsatte brannfolk på hver brannstasjon å gjøre tjeneste i Forsvaret, hvis stillingene ikke kan dekkes av andre tjenestepliktige som har den samme kompetansen og er bosatt i det samme området.

§ 85 *Fritak for ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte tros- og livssynssamfunn*

Ordinerte prester i Den norske kirke og prester og forstandere i registrerte tros- og livssynssamfunn er fritatt for tjeneste i krig, når krig truer eller ved styrkeoppbygging.

§ 86 *Klage på avslag på søknad om fritak på grunn sivil stilling eller fagkyndighet*

Et avslag på søknaden om fritak for tjeneste for en tilsatt tjenestepliktig, kan av den samfunnskritiske virksomheten påklages til Forsvaret, med kopi til det koordinerende forvaltningsorganet. Klagefristen er tre uker etter at den samfunnskritiske virksomheten fikk eller burde fått vite om avslaget.

Hvis Forsvaret opprettholder avslaget, skal det utøvende forvaltningsorganet og det koordinerende forvaltningsorganet for den samfunnskritiske virksomheten, søke å komme til enighet. Forsvarsdepartementet og fagdepartementet avgjør de saker hvor Forsvaret og de koordinerende forvaltningsorganet ikke kan komme til enighet.

Det utøvende forvaltningsorganet informerer den samfunnskritiske virksomheten, Forsvaret og det koordinerende forvaltningsorganet skriftlig om avgjørelsen.

§ 87 *Taushetsplikt*

Forvaltningsloven bestemmelser om taushetsplikt gjelder for behandling av saker etter dette kapittelet.

Kapittel 13 Fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner

§ 88 *Søknad om fritak*

Personer som ønsker fritak, må søke om dette på fastsatt søknadsskjema til Forsvaret. Søkeren skal i søknadsskjemaet undertegne en erklæring om å fylle lovens vilkår for fritak, jf. forsvarsloven § 35.

Uttalelser fra prest, lærer eller andre kan legges ved søknaden.

Reglene om fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner gjelder også for kvinner som er født før 1997, og som har underskrevet kontrakt om tjenesteplikt.

Offiserer og befal som får fritak, mister offisers- eller befalsgraden og tilbakeføres til menig grad.

§ 89 *Krav om tilleggsopplysninger*

Søkeren kan bli pålagt å gi ytterligere opplysninger i saken. Slike opplysninger skal normalt innhentes skriftlig.

Hvis den skriftlige dokumentasjonen ikke gir den nødvendige avklaringen, kan søkeren bli pålagt å forklare seg muntlig. Forklaringen skal skrives ned og hvis det er mulig underskrives av søkeren.

§ 90 *Klage over avslag på søknad om fritak og omgjøring av fritaksvedtak*

Et vedtak i sak om fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet.

Saker om omgjøring etter forsvarsloven § 38 avgjøres av Forsvaret. Omgjøringsvedtaket kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet. Hvis Justis- og beredskapsdepartementet tidligere har innvilget fritak i saken, skal Justis- og beredskapsdepartementet selv avgjøre omgjøringssaken.

§ 91 *Fritak for tjeneste mens søknaden behandles*

Hvis en søknad om fritak kommer frem før pålagt fremmøtedato, starter fire-ukersfristen etter forsvarsloven § 37 første ledd den dagen søkeren skal møte etter innkallingen. Kommer søknaden frem etter pålagt fremmøtedato, løper fristen fra det tidspunktet Forsvaret har mottatt søknaden.

Mens søknaden behandles, skal søkeren levere inn våpenet sitt og settes til tjeneste som i nødvendig grad tar hensyn til den overbevisningen søkeren har påberopt seg.

§ 92 *Fritak for tjeneste når det er reist sak for domstolene*

Justis- og beredskapsdepartementet avgjør om en begjæring om gjenåpning av en fritakssak etter forsvarsloven § 40 første ledd, også skal føre til at den vernepliktige ikke blir innkalt til tjeneste, eller at tjenesten blir utsatt.

Den vernepliktige skal sende kopi av stevningen eller av begjæringen om gjenåpning til Forsvaret. Saker om gjenåpning skal Forsvaret videresende til Justis- og beredskapsdepartementet for avgjørelse.

§ 93 *Oppheving av fritaksvedtaket*

En vernepliktig som søker Forsvaret om å få fritaksvedtaket opphevet etter forsvarsloven § 43 første ledd, kan i søknaden ikke ta forbehold om bestemt tjenestegren eller tjenestested, eller sette andre betingelser.

Forsvarets vedtak om oppheving av et fritaksvedtak kan påklages til Justis- og beredskapsdepartementet.

Tidligere offiserer og befal kan få offisers- eller befalsstatusen gjenopprettet hvis Forsvaret har behov for det.

Kapittel 14 Fellesbestemmelser

§ 94 *Pliktmessig avhold*

Vernepliktige i tjeneste skal ikke nyte alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel i tjenesten, i fritiden på militært område eller i umiddelbar nærhet til militært område. Forsvaret kan gi unntak fra avholdsplikten for spesielle anledninger som for eksempel representasjon.

Forbudet kan også gjelde for vernepliktige i permisjon utenfor militært område når Forsvaret mener dette er hensiktsmessig.

Det er forbudt for vernepliktige i tjeneste å oppbevare alkoholholdig drikke på militært område.

Offiserer og befal kan kontrollere

- a) militære bygninger og rom
- b) kjøretøy på og i umiddelbar nærhet til militært område.

Tjenestepliktige skal informere sine foresatte om andres misbruk av berusende eller bedøvende midler som kan gå utover tjeneste.

§ 95 *Forsvarets rett til å kreve vandelsvurdering*

Forsvaret innhenter vandelsvurderinger etter forsvarsloven § 59 første ledd av personer som kan kalles inn til tjeneste. Vandelsvurderingen etter politiregisterloven § 45 skal være innhentet før Forsvaret kan inngå kontrakt om tjeneste. Opplysningene registreres i Forsvarets verneplikts- og tjenesteregister.

§ 96 *Støtte fra politiet og norske utenriksstasjoner*

Politiet og norske utenriksstasjoner skal bistå Forsvaret med

- a) å innkalle personer til undersøkelse eller tjeneste
- b) å ettersøke og innhente personer som ikke har møtt til pålagt undersøkelse eller tjeneste.

§ 97 *Oppbevaring og vedlikehold av våpen og utstyr*

Den tjenestepliktige skal følge de reglene for oppbevaring og vedlikehold av våpen og utstyr som til enhver tid gjelder for tjenestepliktige i Forsvaret.

Blir våpen, ammunisjon eller annet personlig utstyr skadet eller stjålet, skal den tjenestepliktige straks melde fra til Forsvaret.

§ 98 *Behandling av klager*

Forvaltningsloven kapittel IV til VI gjelder så langt det passer for behandling av saker §§ 27, 32, 45 og 74. Den vedtaket gjelder kan klage på vedtaket. Klagefristen er tre uker.

Forsvarsdepartementet fastsetter instruks for Forsvarsdepartementets klagenemnd i vernepliktssaker.

Kapittel 15 Straff

§ 99 *Straff*

Med bot straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- a) unnlater å gi opplysninger eller gir uriktige opplysninger etter § 11
- b) unnlater å møte til tjeneste og som har fravær som varer inntil syv dager etter §§ 35, 36, 37 og 39
- c) bryter oppbevaring- eller vedlikeholdsplikten etter § 98.

Med fengsel inntil to år straffes den som med hensikt unndrar seg tjeneste i Forsvaret ved å unnlate å gi opplysninger eller gir uriktige opplysninger etter § 11.

Kapittel 16 Ikraftsettelse og oppheving

§ 100 *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft xx.xx 2017.

§ 101 *Oppheving av andre forskrifter*

Fra det tidspunktet forskriften trer i kraft oppheves:

1. forskrift 25. mai 2012 om behandling av saker om fritaking for militærtjeneste av overbevisningsgrunner etter lov 19. mars 1965 nr. 3
2. forskrift 10. desember 2010 nr. 1605 om utskrivning og verneplikt
3. forskrift 22. juni 2000 nr. 634 om utbetaling av engangserstatning ved dødsfall og invaliditet blant personell som avtjener verneplikt mv.
4. forskrift 30. april 1999 nr. 430 til lov om Heimevernet